Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes ELL 18-02(min)

COFNODION

Dyddiad:	Dydd Iau 5 Rhagfyr 2002	
Amser:	9.00am	
Lleoliad:	Ystafell Bwyllgora 3, Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Bae Caerdydd	
Yn Bresennol	**Aelodau**	**Etholaeth**
	Gareth Jones **(Cadeirydd)**	Conwy
	Jane Davidson **(Gweinidog)**	Pontypridd
	Lorraine Barrett	De Caerdydd a Phenarth
	Mick Bates	Sir Drefaldwyn
	Rosemary Butler	Gorllewin Casnewydd
	Cynog Dafis	Canolbarth a Gorllewin Cymru
	Janice Gregory	Ogwr
	Helen Mary Jones	Llanelli
	Huw Lewis	Merthyr Tudful a Rhymni
	Jonathan Morgan	Canol De Cymru
	Swyddogion	
	Richard Davies	Cyfarwyddwr, Yr Adran Addysg a Hyfforddiant

Elizabeth Taylor	Pennaeth, Rheolaeth Ysgolion
Mike Harper	Pennaeth, Addysgu ac Arweinyddiaeth

Fforwm

Dr John Graystone	Prif Weithredwr
Caroline Lewis	Aelod o’r Bwrdd a Phennaeth Coleg Castell-nedd Port Talbot
David Mason	Is-Gadeirydd a Phennaeth Coleg Gwent

Y Cyngor Cenedlaethol - ELWa

Enid Rowlands	Cadeirydd
Steve Martin	Prif Weithredwr

Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CACC)

Yr Athro John Andrews	Cadeirydd
Mal Davies	Dirprwy Gadeirydd
Gary Brace	Prif Weithredwr

Yn Ogystal

Yr Athro Stephen Heppell	Cyfarwyddwr, Ultralab, Prifysgol East Anglia
Martin Williams	Athro, Ysgol Gyfun St Cenydd, Caerffili

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor

Chris Reading	Clerc

Holly Pembridge Dirprwy Glerc

Eitem 1: Cyflwyniad, ymddiheuriadau, eilyddion a datganiadau o

fuddiant

1.1 Croesawodd y Cadeirydd y Pwyllgor ac aelodau o’r cyhoedd.

2. Nododd y Cadeirydd ymddiheuriadau oddi wrth Alun Pugh, y Dirprwy Weinidog, a chroesawodd Rosemary Butler fel eilydd yn ail ran y cyfarfod.
3. Cydymdeimlodd y Gweinidog â theulu Stuart Cunningham-Jones a fu farw yn sgîl damwain bws ysgol ger Y Bontfaen ddydd Mawrth 3 Rhagfyr. Roedd Stuart yn ddisgybl yn Ysgol Gyfun Y Bontfaen. Roedd yr Arolygiaeth Gerbydau wrthi’n cynnal ymchwiliad i’r mater a byddai’n adrodd yn ôl yn fuan. Byddai Cyngor Bro Morgannwg yn hysbysu’r Gweinidog ynghylch datblygiadau ac addawodd y byddai’n cyflwyno datganiad pellach yn nes ymlaen. Diolchodd y Cadeirydd i’r Gweinidog a mynegodd ei gydymdeimlad a chydymdeimlad y Pwyllgor.
4. Gofynnodd y Cadeirydd i’r Aelodau ddatgan unrhyw fuddiant yn unol â rheol sefydlog 4.5. Nid oedd unrhyw ddatganiadau.
5. Atgoffodd y Cadeirydd y Pwyllgor y byddai’n ymddangos o flaen Comisiwn Richard ar 12 Rhagfyr. Gofynnodd y Cadeirydd i’r Pwyllgor gymeradwyo nodyn ffeithiol a amlinellai feysydd lle roedd pwerau deddfwriaethol cyfyngedig y Cynulliad wedi amharu ar nodau polisi. Fe’i cymeradwywyd, yn amodol ar newid bychan. Nododd y Cadeirydd y byddai’n cyflwyno tystiolaeth yn seiliedig ar ei brofiad ef ond pwysleisiodd y gallai Aelodau gyflwyno eu sylwadau personol i’r Comisiwn cyn diwedd mis Chwefror.
6. Roedd y Clerc wedi mynychu seminar ynghylch asesu a chymell yn Sefydliad Nuffield yn Llundain. Lansiwyd pamffled o’r enw "Testing, Motivation and Learning" gan y Grp Diwygio Asesu yn y seminar. Archebwyd copïau ohono ar gyfer yr Aelodau. Nododd y Cadeirydd y byddai’r mater hwn yn cael ei gynnwys yn y rhaglen waith ar gyfer tymor y gwanwyn fel rhan o adolygiad polisi Ysgol y Dyfodol.
7. Hysbysodd y Cadeirydd y Pwyllgor fod Huw Lewis, Alun Pugh a Jonathan Morgan wedi cyfarfod â NGfL Cymru i adolygu’r cynnydd o ran rhoi’r strategaeth TGCh ar waith. Roedd NGfL Cymru wedi cytuno i roi cyflwyniad i’r Pwyllgor ym mis Ionawr.

Eitem 2: Y Sector Addysg Bellach: Recriwtio a Chadw Staff – Cyflwyniad gan Fforwm

Papur: ELL 18-02(p.1)

Cyllid Ychwanegol

2.1 Croesawodd Fforwm y cyllid ychwanegol a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Lywodraeth Cynulliad Cymru er mwyn cynyddu cyflogau o fewn y sector Addysg Bellach dros y tair blynedd nesaf, a ddylai leihau'r bwlch rhyngddynt â chyflogau athrawon ysgol a lleihau problemau recriwtio.

Ymddeoliadau

2.2. Cyfeiriodd y cyflwynwyr at yr ystadegau ym mharagraff 12 eu papur. Gofynnwyd i'r Aelodau sut roeddent yn cymharu â'r sefyllfa mewn ysgolion uwchradd ac fe'u hysbyswyd bod y gyfradd ymddeol uchel yn gyffredin ar draws y sector cyhoeddus. Roedd athrawon ysgol yn dueddol o ddechrau gweithio'n gynharach, yn eu hugeiniau cynnar i ganol, tra bod darlithwyr Addysg Bellach yn dechrau deng mlynedd yn hn gan amlaf ar ôl cael eu recriwtio o sectorau busnes, diwydiant ac o sectorau eraill.

Cyflogau

2.3 Gofynnodd yr Aelodau sut roedd cyflogau ac amodau penaethiaid adran mewn colegau Addysg Bellach yn cymharu â chyflogau penaethiaid adran mewn ysgolion. Hysbyswyd yr Aelodau fod graddfa gyflog 14 blynedd ym maes Addysg Bellach ac nad oedd y gyflog uchaf ar y raddfa yn cyfateb i gyflog uchaf athrawon.

Pynciau lle mae Prinder

2.4 Mynegwyd cryn bryder ynghylch y ffaith y byddai problemau cyffredinol o ran recriwtio darlithwyr mewn pynciau prin hyd yn oed yn anoddach i'w datrys mewn ardaloedd Cymraeg. Cadarnhaodd y Cyflwynwyr ei bod yn anodd iawn recriwtio a chynnal athrawon a staff gweinyddol dwyieithog. Hysbyswyd yr Aelodau fod nifer cynyddol o fyfyrwyr yn dewis dilyn cymwysterau mewn pynciau galwedigaethol, er enghraifft plymwaith ac adeiladu, sef meysydd lle ceir prinder cyffredinol o sgiliau ar draws y DU. Croesawyd hyn ond teimlai'r Aelodau y gallai hyn arwain at broblemau a achosir gan y cyflogau y bydd angen eu cynnig i ddenu ymarferwyr profiadol i ddysgu'r pynciau hyn.

Marchnata/Codi Proffil

2.5 Trafodwyd ymgyrch farchnata arfaethedig i godi proffil gyrfaoedd ym maes Addysg Bellach. Nododd y Cyflwynwyr nad oedd gan Fforwm gyllid digonol i gynnal ymgyrch ond byddai'n barod iawn i weithio mewn partneriaeth â'r Cynulliad ac ag ELWa – Y Cyngor Cenedlaethol.

Canolfannau Rhagoriaeth

2.6 Roedd gan yr Aelodau ddiddordeb mewn gwybod i ba raddau roedd colegau Addysg Bellach wedi ffurfio cysylltiadau â byd diwydiant i greu 'Canolfannau Rhagoriaeth'. Hysbysodd Fforwm y Pwyllgor fod cysylltiadau o'r fath yn cael eu datblygu.

Trefniadau Gweithio Hyblyg

2.7 Teimlai'r aelodau fod y gwahanol drefniadau gwaith hyblyg, gan gynnwys gweithio'n rhan-amser a rhannu swyddi, yn fantais gadarnhaol y dylid ei phwysleisio wrth recriwtio. Cytunai'r Cyflwynwyr â hyn.

Rhagdybiaethau

2.8 Mynegwyd cryn bryder ynghylch y ffaith fod atgofion neu ragdybiaethau ynghylch hen broblemau, fel anghydbwysedd rhwng y ddau ryw, cyflogau anghyfartal ac agwedd ymosodol rheolwyr yn bodoli o hyd a'u bod yn amharu ar y broses recriwtio yn y sector Addysg Bellach. Nododd y Cyflwynwyr fod y problemau hyn eisoes wedi'u datrys ond cydnabyddwyd bod problemau o hyd o ran anghydbwysedd rhwng y ddau ryw o ran swyddi rheoli uchel. Teimlai'r Cyflwynwyr fod tensiwn yn bodoli rhwng rheolwyr a gweithwyr o fewn y sector yn sgîl y ffaith nad oedd cyllid digonol wedi'i neilltuo iddo yn y gorffennol. Ar ôl datrys y problemau o ran cyflogau byddai'n bosibl canolbwyntio ar seilwaith y sector.

Beichiau Biwrocrataidd

2.9 Holodd yr Aelodau beth y gellid ei wneud i leihau'r beichiau biwrocrataidd ar ddarlithwyr Addysg Bellach. Hysbyswyd yr Aelodau fod y fforwm wedi sefydlu gweithgor ynghylch y mater a byddai'n hoffi cynnwys Y Cyngor Cenedlaethol-ELWa a'r Cynulliad Cenedlaethol yn y broses.

Cysylltiad â Chyngor Addysgu Cyffredinol Cymru (CACC)

2.10 Holodd yr Aelodau a oedd cyswllt ffurfiol rhwng fforwm a CACC. Nododd y Cyflwynwyr nad oedd cyswllt ffurfiol yn bodoli ar hyn o bryd ond roedd angen mynd i'r afael â'r mater.

Y Gweinidog

2.11 Nododd y Gweinidog ei bod yn bwysig gwobrwyo gwahanol lwyddiannau: roedd yn rhaid i randdeiliaid roi'r un parch i bob cyfraniad. Bu i'r Gweinidog longyfarch y sector Addysg Bellach ar gasgliadau ardderchog arolwg Sefydliad Hyfforddiant Cenedlaethol Addysg Bellach (FENTO) o gymwysterau staff yng Nghymru. Bu iddi hefyd longyfarch aelodau fforwm am y nifer o Wobrau Beacon a enillwyd eleni.

2.12 Diolchodd y Cadeirydd i'r Cyflwynwyr am eu papur a'r drafodaeth ddilynol.

Eitem 3: Y Cyngor Cenedlaethol - ELWa (CC-ELWa)

Papur: ELL 18-02(p.2)

3.1 Rhoddodd y Cadeirydd a'r Prif Weithredwr gyflwyniad PowerPoint yn amlinellu cynllun

corfforaethol drafft 2003-06, yr adolygiad o gynllunio a chyllid a llwyddiannau mawr eraill. Ceir cysylltiad i'r cyflwyniad PowerPoint hwn ar dudalen y Pwyllgor ar y We. Trafodwyd y materion canlynol

Y Sector Gwirfoddol

3.2 Roedd cryn bryder yn bodoli ynghylch y ffaith nad oedd y cynllun corfforaethol yn cyfeirio'n amlwg at swyddogaeth y sector gwirfoddol. Hysbysodd y Cyflwynwyr yr Aelodau fod y sector gwirfoddol yn rhan ganolog o'r rhwydwaith dysgu a chadarnhawyd y byddai'n chwarae rhan allweddol yn y broses o roi agenda CC-ELWa ar waith. Gwelir hyn yn fwyaf amlwg yn natblygiad cyfrifon dysgu cymunedol. Hysbyswyd yr Aelodau y byddai CC-ELWa yn cynhyrchu cynllun gweithredu yn fuan.

Ffynonellau Cyllid

3.3 Mynegodd yr Aelodau bryder ynghylch y ffaith nad oedd rhai ysgolion, ac yn arbennig rhai mewn ardaloedd gwledig, yn deall y gwahanol ffynonellau cyllid presennol. Credai'r Aelodau y gallai hyn effeithio ar y ffordd yr oedd AALl yn rheoli llefydd mewn ysgolion. Cydnabyddodd y Cyflwynwyr y pryderon hon a nodwyd bod y Cyngor wedi ymgynghori'n eang ynghylch yr adolygiad o gyllid. Bwriedir ystyried ac adlewyrchu'r pryderon hyn yng nghynigion CC-ELWa i'r Gweinidog. Pwysleisiodd y Cyflwynwyr ei bod yn bwysig mai anghenion dysgwyr oedd y brif flaenoriaeth.

Dysgu Anffurfiol

3.4 Holodd yr Aelodau sut gellir cefnogi a dilysu blaenoriaethau o ran cyfleoedd dysgu anffurfiol. Hysbyswyd y Pwyllgor nad oedd dysgu anffurfiol yn rhywbeth cyfarwydd iawn yn y DU a bod angen gwneud mwy o waith iddatblygu dealltwriaeth yn y maes hwn. Pwysleiswyd bod addysg i oedolion ac addysg barhaus yn datblygu a bod angen cymorth pellach ar eu cyfer.

Cysylltiadau â Darparwyr Hyfforddiant

3.5 Holwyd y Cyflwynwyr a oeddent yn cydnabod gwahaniaethau o ran pwerau rhwng partneriaid. Teimlai'r Aelodau fod morâl rhai darparwyr hyfforddiant yn isel. Hysbysodd y Cyflwynwyr y Pwyllgor yr ymgynghorwyd ag ysgolion, colegau a darparwyr hyfforddiant yn eang a bod cynlluniau'r Cyngor wedi'u haddasu fel y bo'n briodol. Cytunwyd y gallai rhai sefydliadau wrthwynebu'r newidiadau arfaethedig.

Cysylltiadau â Staff / Adroddiad Rawlings

3.6 Cafwyd trafodaeth ynghylch cysylltiad CC-ELWa â'i staff. Nododd y Cyflwynwyr fod yr Agenda a oedd yn deillio o bolisïau'r Cynulliad yn heriol ond roedd CC-ELWa a Chyngor Cyllido Addysg Bellach (CCAB) yn mynd i'r afael â hi. Roedd y Cyflwynwyr yn fodlon fod y Gweinidog wedi

cymeradwyo egwyddorion llydan yr adroddiad.

Consortia Cymunedol Addysg a Hyfforddiant (CCAH)

3.7 Mynegodd yr Aelodau bryder ynghylch CCAH, ac yn arbennig ynghylch gwendid tybiedig o ran cynllunio mewn rhai achosion a chymhlethdod y broses gynnig. Hysbysodd y Cyflwynwyr y Pwyllgor fod cynrychiolwyr CCAH yn aelodau o bwyllgorau rhanbarthol CC-ELWa. Eu swyddogaeth oedd cynorthwyo CC-ELWa i sefydlu rhwydweithiau dysgu priodol ar draws Cymru.

Rheolaeth Ariannol

3.8 Roedd yr Aelodau yn bryderus nad oedd rhai darparwyr hyfforddiant wedi derbyn eu taliadau yn brydlon. Hysbysodd y Cyflwynwyr y Pwyllgor fod CC-ELWa wedi etifeddu chwe system ariannol a oedd wedi'u cysoni. Telid Ysgolion a Cholegau Addysg Bellach yn brydlon ond gallai taliadau i ddarparwyr hyfforddiant gael eu dosbarthu ddiwrnod neu ddau yn hwyr. Roedd CC-ELWa wedi cyflogi rhagor o staff er mwyn clirio'r gwaith hwyr.

Cysylltiadau rhwng Byd Addysg a Busnes

3.9 Holodd yr Aelodau a oedd unrhyw gasgliadau cychwynnol yn deillio o'r adolygiad o Gysylltiadau rhwng Byd Addysg a Busnes. Hysbysodd y Cyflwynwyr y Pwyllgor y byddent yn cyhoeddi adroddiad ar y mater yn y Flwyddyn Newydd a byddai'r Aelodau yn derbyn copi ohono.

Pwyntiau Gweithredu

- Bydd Cyngor Cenedlaethol-ELWa yn darparu copïau o adroddiad ar yr adolygiad o gysylltiadau rhwng byd addysg a busnes yn y flwyddyn newydd.

Eitem Pedwar: Adolygu Polisi: Ysgol y Dyfodol – Cyflwyniadau

Papur: ELL 18-02(p.3) CACC

4.1 Clywodd y Pwyllgor gyflwyniadau llafar gan CAAC ynghylch swyddogaeth athrawon. Cyfeiriodd y Cyflwynwyr at eu papur.

4.2 Mynegodd Yr Athro Stephen Heppell a Martin Williams eu barn ynghylch swyddogaeth TGCh gan ddefnyddio cyflwyniadau PowerPoint. Bu i'r Cadeirydd longyfarch Martin Williams ar ennill gwobr athro uwchradd y flwyddyn mewn seremoni wobrwyo ddiweddar i athrawon.

4.3 Ceir crynodeb o'r themâu isod:

Addysgu

- Torri cylch amddifadedd addysgol – gall rhieni sydd ag agwedd negyddol ynghylch byd addysg drosglwyddo eu barn negyddol i'w plant;
- Mae angen i ysgolion chwarae rhan ganolog ym mywyd cymunedau;
- Gweithgaredd craidd athrawon yw asesu anghenion dysgwyr;
- Mae angen i athrawon chwarae rhan rheolwyr dysgu;
- Mae angen i athrawon feithrin sgiliau rheolwyr adnoddau a chaffael;
- Mae angen ymddiried yn fwy ym marn broffesiynol athrawon;
- Mae rhai athrawon yn rheolwyr oedolion eraill (e.e. mewn ysgolion cymunedol);
- Mae Athrawon yn ddysgwyr yn ogystal ac mae datblygiad proffesiynol parhaus yn bwysig
- Trwy wneud hyn bydd yn bosibl coffi proffil swyddi ym myd addysg.

Y Cwricwlwm

- Yr angen i arbrofi â newidiadau sylweddol i'r cwricwlwm a'u hasesu dros gyfnod hir o amser cyn eu cyflwyno;
- Yr angen i adolygu dulliau a dibenion asesu tra'n adolygu'r cwricwlwm;
- Gwersi Hanes TGAU : tystiolaeth a dehongliad – disgyblion yn cynllunio ac yn arwain gwersi a rhannu syniadau y tu allan i oriau ysgol.

Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)

- Defnyddio posibiliadau presennol TGCh ar gyfer ystafell ddosbarth y dyfodol;
- Yr angen i fod yn greadigol – dylai disgyblion chwarae rhan flaenllaw mewn prosesau creadigol a'u harwain;
- TGCh fel cyfrwng i gynorthwyo disgyblion ag anghenion neu ddoniau arbennig, er lles dysgwyr eraill;
- TGCh fel cyffrwng i rannu gwaith a llwyddiannau disgyblion â rhieni a dysgwyr eraill yn y gymuned;
- TGCh fel cyfrwng i godi hunan-hyder disgyblion a statws yr ysgol o fewn ei chymuned leol;
- Cyflawni Datblygiad Proffesiynol Parhaus â chymorth TGCh – proses ryngweithiol lle gall athrawon rannu eu profiadau ac elwa o brofiadau pobl eraill (rhai da a drwg);
- Defnyddio gwefannau i hysbysu rhieni ynghylch cynlluniau gwaith, byrddau arholi a therfynau amser gwaith cwrs;
- Byrddau gwyn rhyngweithiol: gellir creu archif o'r gwaith a'i anfon at ysgolion eraill;
- Defnyddio cerddoriaeth a fideos i wneud gwersi yn fwy diddorol ac i ysgogi syniadau creadigol, gan annog gwahanol syniadau;
- Cynllun ystafelloedd dosbarth – dulliau o annog gwaith grp a hefyd darparu lle ac amgylchedd diogel i synfyfyrio'n dawel.

4.4 Diolchodd y Cadeirydd i'r Cyflwynwyr am eu cyfraniad diddorol ac am gyflwyno syniadau newydd mewn perthynas â'r adolygiad polisi.

Eitem Pump: Cynnig ac Addasiadau mewn perthynas â Ffïoedd Prifysgol Ychwanegol

Papur: ELL 18-02(p.4)

5.1 Trafododd y Pwyllgor y cynnig a'r addasiadau a amlinellir yn y papur.

5.2 Yn dilyn trafodaeth cytunodd Helen Mary Jones i dynnu ei chynnig yn ôl cyn belled â bod y Gweinidog yn cytuno i gyflwyno papur ynghylch cymorth i fyfyrwyr mor fuan â phosibl yn Nhymor y Gwanwyn.

Pwyntiau Gweithredu

- Bydd y Gweinidog yn darparu papur ynghylch cymorth i fyfyrwyr mor fuan â phosibl yn Nhymor y Gwanwyn.

Eitem Chwech: Cofnodion y Cyfarfod Blaenorol i'w Cadarnhau

Papur: ELL 17-02(mins)

6.1 Cadarnhaodd y Pwyllgor gofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 21 Tachwedd 2002.

Papur i'w Nodi: Tystiolaeth y Cadeirydd i Gomisiwn Richard

Papur: ELL 18-02(p.5)

Nododd y Pwyllgor y papur.